

For personer under værgemål efter værgemålslovens § 5 kan værgen som følge af pligten til at varetage interesserne for den, der er under værgemål, og retten til at optræde på dennes vegne, imidlertid virke som repræsentant under retssager, i det omfang værgemålet omfatter det forhold, som retssagen angår. Justitsministeriet går ud fra, at dette vil blive den fremtidige fremgangsmåde i de – formentlig meget få – retssager, hvor en af parterne er under § 5-værgemål. Værgen for en person, der er under samværgemål, kan optræde sammen med den, der er under værgemål, eller efter dennes bemyndigelse.

Personer under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål vil dog i princippet også kunne optræde på egen hånd under retssagen og således også selv tage stilling til, om retssag skal anlægges. Dette vil formentlig kun forekomme yderst sjældent i praksis og kan næppe antages at give anledning til problemer. Dels er der efter bestemmelsen i retsplejloven § 258 mulighed for, at retten kan afvise en sag, hvis der er grund til at antage, at nogen af parterne mangler myndighed til at råde over sagen. Denne bestemmelse anvendes i praksis også i tilfælde, hvor en person – uden at der er iværksat værgemål – befinder sig i en sådan sindstilstand, at den pågældende anses for uegnet til på egen hånd at optræde som part under en retssag. Dels er der mulighed for, at værgen for en person, der er under værgemål efter § 5 eller under samværgemål, hvis det er nødvendigt for at gennemføre – eller opgive – retssagen, kan tage initiativ til værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, således at den, der er under værgemål, fratages sin mulighed for at fremsætte påstande m.v. under sagen.

Bestemmelsen i § 257, stk. 1, 2. pkt., foreslås videreført i den nugældende affattelse. Det vil således fortsat være muligt i tilfælde, hvor den ene værgen for en umyndig under 18 år udebliver fra et retsmøde, at lade den anden værgen alene repræsentere den umyndige.

Til stk. 2

Af den gældende regel i § 257, stk. 1, 3. pkt., følger det, at værgen skal have den umyndiges samtykke til at anlægge retssag, der angår formuerettigheder, hvorover den umyndige har rådigheden, eller som rejser sig af en aftale, som den umyndige gyldigt har indgået på egen hånd. Endvidere kræves efter § 257, stk. 1, 4. pkt., samtykke fra en umyndiggjort til værgens anlæg af retssag, der vedrører en legemsfornærmelse eller ærekrænkelse, der er tilføjet den umyndige, medmindre umyndiggørelsen skyldes sindssygdom eller åndssvaghed. Bestemmelserne er undtagelser til de generelle regler i § 257, stk. 1, 1. og 2.

pkt., hvorefter værgen uden den umyndiges tilslutning kan optræde som dennes processuelle repræsentant i retssager.

Bestemmelsen i § 257, stk. 1, 3. pkt., foreslås videreført med den virkning, at værgen skal have et udtrykkeligt samtykke – og altså ikke blot høre den umyndiges mening, jf. værgemålslovens § 26 – til at anlægge en retssag, der vedrører forhold, som den umyndige selv har rådigheden over. Bestemmelsen, der foreslås placeret i § 257, stk. 2, 1. pkt., omfatter ikke personer under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller personer under samværgemål. For personer under samværgemål følger det allerede af, at værgen kun kan optræde sammen med den, der er under samværgemål, at dennes samtykke til sagsanlæg er nødvendigt. For personer under § 5-værgemål afhænger det af værgemålets omfang, om værgen vil kunne anlægge retssag om den pågældende formuerettighed eller aftale. Er det pågældende forhold omfattet af værgemålet, kan værgen således uden samtykke fra den, der er under værgemål, men dog efter at have hørt dennes mening, jf. myndighedslovens § 26, træffe beslutning om anlæg af retssag. Er forholdet ikke omfattet af værgemålet, kan værgen ikke disponere på dette område og således heller ikke i kraft af værgemålet anlægge retssag.

Også bestemmelsen i § 257, stk. 1, 4. pkt., foreslås bevaret. Bestemmelsen omfatter i den foreslåede affattelse – ligesom den gældende bestemmelse kun omfatter umyndiggjorte – alene personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, som således skal give samtykke til anlæg af retssag, der rejser sig af en legemskrænkelse eller freds- og ærekrænkelse. For børn og unge under 18 år skal værgen således ikke indhente samtykke til anlæg af sager af denne art.

Efter den gældende bestemmelse kræves den umyndiggjortes samtykke dog ikke, hvis umyndiggørelsen skyldes sindssygdom eller åndssvaghed, men derimod ved umyndiggørelse som følge af anden sjælelig forstyrrelse, legemlig mangel, sygdom eller skrøbelighed eller de øvrige umyndiggørelsesgrunde, som nævnes i myndighedslovens § 2. Det foreslås, at samtykke fremover bliver unødvendigt, hvis den, der er under værgemål, som følge af manglende forståelse for sagens betydning ikke kan tage stilling hertil, idet det er i disse tilfælde, værgen – uanset den umyndiges eventuelle tilkendegivelser – bør have mulighed for at kunne varetage den umyndiges interesse i at få gennemført f.eks. et krav om erstatning.